

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 22.10.2009
KOM(2009) 552 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**EUROPEJSKA RADA DS. BADAŃ NAUKOWYCH – ODPOWIEDŹ NA
WYZWANIA ZWIĄZANE Z DOSKONAŁOŚCIĄ NA ŚWIATOWYM POZIOMIE**

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

EUROPEJSKA RADA DS. BADAŃ NAUKOWYCH – ODPOWIEDŹ NA WYZWANIA ZWIĄZANE Z DOSKONAŁOŚCIĄ NA ŚWIATOWYM POZIOMIE

WPROWADZENIE

Europejska Rada ds. Badań Naukowych (ERBN) stanowi kolejny ambitny element unijnej polityki badawczej ustanowionej na mocy przepisów siódmego ramowego programu badawczego WE (7PR)¹. ERBN odpowiada za realizację programu szczegółowego „Pomysły”, na którą przyznano znaczące środki (7,51 miliardów euro na lata 2007–2013). Struktura ERBN obejmuje niezależną radę naukową, złożoną z 22 wybitnych badaczy i wspieraną przez specjalną jednostkę ds. realizacji (ang. *Dedicated Implementation Structure*, DIS) w postaci agencji wykonawczej Komisji².

Utworzenie ERBN miało dla Unii Europejskiej wymiar pionierski³. Jako całkowicie nowa instytucja, powołana z myślą o finansowaniu w Europie światowej jakości badań pionierskich prowadzonych z inicjatywy badaczy i mająca na celu doprowadzenie europejskiej działalności naukowej na najwyższe poziomy doskonałości, ERBN określa nowe parametry działalności naukowej na szczeblu wspólnotowym. Po raz pierwszy działanie programu badawczego Wspólnoty oparte jest na otwartej konkurencji na skalę europejską między poszczególnymi zespołami badawczymi, niezależnym zarządzaniu naukowym oraz jego autonomicznej realizacji przez agencję wykonawczą. ERBN stała się już bardzo widocznym i wpływowym elementem europejskiej przestrzeni badawczej.

Od uruchomienia 7PR i rozpoczęcia realizacji programu „Pomysły” minęło dwa i pół roku i jest to właściwy moment na przeprowadzenie pierwszego bilansu:

- Od momentu formalnego rozpoczęcia realizacji programu „Pomysły” w 2007 r. przyjęto cztery roczne programy prac i zakończono cztery edycje zaproszeń do składania wniosków. Dzięki temu zyskano znaczące doświadczenie w realizacji programu „Pomysły”, z uwzględnieniem jego szczególnych cech operacyjnych, w tym niezależnej rady naukowej, wzajemnej oceny oraz metod przyznawania dotacji w zakresie badań pionierskich.
- Po zakończeniu intensywnego okresu planowania i rozwoju oraz przyjęciu przez Komisję aktu ustanawiającego w grudniu 2007 r.⁴, specjalna jednostka ds. realizacji w ramach ERBN – w postaci Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (AW ERBN) – została uznana za administracyjnie niezależną od Komisji w dniu 15 lipca 2009 r.

¹ Dz.U. L 412 z 30.12.2006, s. 1.

² Agencją wykonawczą ERBN zarządzają dyrektor oraz komitet sterujący, których mianuje Komisja.

³ Dz.U. L 57 z 24.2.2007, s. 14.

⁴ 2008/37/WE; Dz.U. L 9 z 12.1.2008, s. 15.

- W tym kontekście dokonano już, zgodnie z wymogami 7PR i jego programu szczegółowego „Pomysły”, niezależnego „przeglądu struktur i mechanizmów ERBN”, który dostarczył szczegółowych wniosków i zaleceń co do przyszłego kierunku działania.

Podobnie jak ma to miejsce w przypadku innych struktur innowacyjnych, np. wspólnych inicjatyw technologicznych, Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) czy europejskich konsorcjów na rzecz infrastruktury badawczej (ERIC), ERBN oferuje nowy model realizacji polityki Wspólnoty w zakresie badań i rozwoju technologicznego. Pierwsze doświadczenia pokazały, że pełny rozwój tego rodzaju nowych struktur napotyka na pewne przeszkody, co jest w takim przypadku rzeczą zupełnie naturalną. Część ujawnionych problemów już rozwiązano bądź próbuje się rozwiązać w sposób pragmatyczny w ramach obowiązujących ram prawnych, lecz inne mogą wymagać wprowadzenia głębszych zmian.

Oczywiste jest, że stawka wykracza znacznie poza samo ERBN. Niniejszy komunikat, którego podstawę stanowią doświadczenia zdobyte do tej pory przez Komisję podczas realizacji programu „Pomysły” oraz wyniki niezależnego przeglądu, należy zatem widzieć w szerszym kontekście bardziej globalnej refleksji nad ewolucją wspólnotowych polityk i programów w dziedzinach badań, rozwoju technologicznego i innowacji. Uwaga Komisji skupia się głównie na dwóch kwestiach: utrzymaniu spójnego i przejrzystego podejścia, przy jednoczesnym zapewnieniu koniecznych środków i narzędzi na potrzeby realizacji szczegółowych celów inicjatyw w ramach wspomnianych obszarów polityki. Podstawowe wyzwanie, przed jakim stoi Europa, jest jasne: chodzi o pobudzanie badań i rozwoju w celu budowy stabilnego społeczeństwa opartego na wiedzy.

Jeśli chodzi o ERBN, pierwotne cele i dążenia Komisji nie ulegają zmianie i obejmują zapewnienie dojrzałej organizacji finansowania światowej jakości badań pionierskich, których motorem będzie sama społeczność naukowa, w celu czerpania korzyści z doskonałości naukowej Europy. Uruchomienie i pierwsze lata działalności ERBN uznano powszechnie za dobry początek. Komisja pragnie obecnie skorzystać z doświadczeń uzyskanych w trakcie tej pierwszej fazy funkcjonowania ERBN. W niniejszym komunikacie przedstawiono zatem pakiet konkretnych środków, które mogą zostać wdrożone przez Komisję w krótkim okresie. Określono również wyzwania średniookresowe, które należy podjąć we współpracy z innymi instytucjami w szerszym kontekście debaty nad najlepszym możliwym sposobem wykorzystania instrumentów oraz ram kontroli administracyjnej i finansowej Wspólnoty w celu promowania nowych źródeł zrównoważonego rozwoju. Biorąc pod uwagę dwie kluczowe kwestie, tzn. (i) wspólnotowy charakter ERBN oraz (ii) znaczenie doskonałości naukowej dla Europy, powinno to zapewnić trwałe powodzenie ERBN jako jednego z najważniejszych komponentów europejskiej przestrzeni badawczej.

PRZEGLĄD ERBN: W KIERUNKU ORGANIZACJI NA RZECZ ŚWIATOWEJ JAKOŚCI BADAŃ PIONIERSKICH

Zgodnie z programem szczegółowym „Pomysły” oraz w celu jak najszybszego zapewnienia uzgodnionej i stabilnej struktury ERBN, Komisja uruchomiła niezależny przegląd struktur i mechanizmów ERBN na stosunkowo wczesnym etapie jej funkcjonowania⁵. Cele przeglądu obejmowały:

⁵ COM(2008) 526 wersja ostateczna

- *analizę struktur i mechanizmów ERBN pod kątem kryteriów doskonałości naukowej, niezależności, efektywności i przejrzystości, przy pełnym zaangażowaniu rady naukowej;*
- *zbadanie procesu i kryteriów wyboru członków rady naukowej;*
- *zbadanie zalet i wad struktury opartej na agencji wykonawczej oraz struktury opartej na art. 171 traktatu WE.*

Zespół sześciu wybitnych ekspertów, którym kierowała prof. Vaira Vike-Freiberga, przedstawił swoje sprawozdanie Komisji w dniu 23 lipca 2009 r.⁶ Komisja wyraża uznanie dla członków zespołu za energię i staranność, jaką wykazali się w trakcie realizacji tego wymagającego zadania.

Podstawę analizy dokonanej przez zespół stanowił znaczący wkład ze strony zainteresowanych stron reprezentujących społeczność naukową, obejmujący szczegółowe wysłuchanie rady naukowej ERBN oraz rozległą ankietę przeprowadzoną wśród wnioskodawców i weryfikatorów przeprowadzających wzajemną ocenę, jak również wkład służb Komisji w postaci sprawozdań dotyczących doświadczeń związanych z funkcjonowaniem ERBN oraz porad prawnych i budżetowych.

Wnioski płynące z przeglądu ERBN potwierdzają, że dwa pierwsze lata jej funkcjonowania należy uznać, ogólnie rzecz biorąc, za znaczący sukces. Jak pokazują wyniki ankiety przeprowadzonej na potrzeby przeglądu, społeczność naukowa aprobeje w znacznym stopniu strategię naukową ERBN, sposób organizacji przez nią programów dotacji oraz jakość procedury wzajemnej oceny.

Z operacyjnego punktu widzenia, ERBN była w stanie, zaczynając „od zera”, opracować i wdrożyć nowatorskie rozwiązania na potrzeby realizacji programu „Pomysły”, zmobilizować w szybkim czasie personel i zasoby oraz stworzyć niezależną strukturę operacyjną w postaci agencji wykonawczej, rozpatrując jednocześnie wnioski o dotację na bezprecedensową i niezakładaną skalę.

Uwzględniwszy korzyści i potencjalne zagrożenia związane z tymi dwoma typami struktury, zespół ds. przeglądu doszedł do wniosku, że pomimo faktu, iż model agencji wykonawczej, w swojej obecnej typowej formie, niesie ze sobą szereg ograniczeń, nie uzasadnia to – przynajmniej dopóki nie zostaną wyczerpane perspektywy rozwoju i dostosowania agencji wykonawczej do ambicji ERBN – przejścia na nową strukturę opartą na art. 171 Traktatu, biorąc pod uwagę związane z tym trudności i zagrożenia, w tym ewentualne ingerencje polityczne w niezależność naukową ERBN. Zespół zalecił przeprowadzenie kolejnego niezależnego przeglądu w terminie dwóch lat.

Niemniej jednak, jak podkreślono w sprawozdaniu z przeglądu, jeżeli ERBN ma potwierdzić swoje pierwsze sukcesy i naprawdę stać się organizacją na rzecz światowej jakości badań pionierskich – przodującą w skali całego kontynentu w promowaniu przełomowych rozwiązań naukowych i technologicznych, koniecznych do utrzymania kreatywności gospodarek i społeczeństw europejskich – należy zabrać się pilnie za udoskonalanie jej

⁶ Sprawozdanie, a także więcej informacji na temat danych wykorzystanych przez zespół oraz zastosowanej przez niego metody, można znaleźć na stronie internetowej ERBN: <http://erc.europa.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=158>.

struktury i trybów działania. Aby sukces ERBN okazał się trwały w długim okresie, potrzebuje ona oddanego i światłego przywództwa oraz szybkiej konsolidacji swojej działalności na wszystkich poziomach, jak również kultury elastyczności i zaufania, która umożliwi rozwój badań pionierskich. Są to najważniejsze zasady, które leżą u podstaw przedstawionych niżej działań krótko- i średniookresowych. Wszystkie działania zaproponowane w niniejszym komunikacie będą realizowane w ramach koperty finansowej obecnego 7PR i nie przewiduje się dodatkowego wpływu na budżet.

PRZEKSZTAŁCENIE ERBN W DOJRZAŁĄ ORGANIZACJĘ NA RZECZ FINANSOWANIA BADAŃ PIONIERSKICH

Po zapewnieniu niezależności AW ERBN i zakończeniu przeglądu, Komisja wyznacza obecnie ambitne cele dotyczące drugiej fazy rozwoju ERBN. Podczas gdy rada naukowa określa strategię naukową programu, a AW ERBN wykonuje budżet, Komisja zapewnia niezależność ERBN, zachowując odpowiedzialność polityczną i finansową, w tym w zakresie realizacji programu szczegółowego „Pomysły”.

W związku z tym Komisja zamierza zastosować dwojaką strategię mającą na celu rozwiązanie nie tylko typowych, początkowych problemów, jakie pojawiają się w przypadku każdej nowej organizacji, ale także przyczyn leżących u podłoża niewydolności administracyjnych i problemów strukturalnych zidentyfikowanych w pierwszym okresie funkcjonowania ERBN. Chodzi mianowicie o:

- (i) podjęcie natychmiastowych i krótkookresowych działań w celu realizacji tych zaleceń zespołu ds. przeglądu, które mogą zostać wykonane w ramach kompetencji ERBN, zarówno na poziomie Komisji, jak i Agencji, a także wprowadzenie – w tych samych ramach – innych niezbędnych modyfikacji o charakterze technicznym do jej metod działania.
- (ii) rozwiązanie, w perspektywie średniookresowej, kwestii związanych z podstawowymi zasadami i regulacjami poprzez złożenie Radzie i Parlamentowi wniosków dotyczących zmiany przepisów finansowych i administracyjnych w celu ich większego dopasowania do potrzeb badań pionierskich.

Jak określono w tekście programu szczegółowego „Pomysły”, ERBN musi być organizacją podlegającą ciągłym dostosowaniom: *„...Wdrażanie działania i zarządzanie będzie poddawane bieżącemu przeglądowi oraz ocenie w celu analizy osiągnięć oraz dostosowania i poprawy procedur na podstawie zdobytych doświadczeń.”*

(i) Działania natychmiastowe i krótkookresowe

Określone niżej działania, którym przypisano orientacyjne terminy realizacji, podlegają kompetencjom Komisji lub AW ERBN. W celu wyjaśnienia i wzmocnienia podstawy prawnej, zostanie to odzwierciedlone, w stosownych przypadkach, poprzez modyfikacje decyzji Komisji: decyzji ustanawiającej ERBN⁷, decyzji ustanawiającej AW ERBN⁸ oraz decyzji w sprawie delegowania uprawnień⁹.

⁷ 2007/134/WE; Dz.U. L 57 z 24.2.2007, s. 14.

⁸ 2008/37/WE; Dz.U. L 9 z 12.1.2008, s. 15.

⁹ COM(2008) 5694 wersja ostateczna (niepublikowana).

Zintegrowanie zarządzania naukowego i administracyjnego

Zespół ds. przeglądu uznał, że Komisja, jak przewidziano to w programie szczegółowym „Pomysły”, skutecznie gwarantuje niezależność i integralność ERBN oraz w pełni przestrzega niezależności rady naukowej, jeśli chodzi o określanie strategii naukowej ERBN. Podczas przeglądu stwierdzono jednak, iż obecna struktura ERBN, w ramach której rozdzielono odpowiedzialność naukową i administracyjno-finansową, jest źródłem niepotrzebnych komplikacji i rozczarowań. Zespół ds. przeglądu zaleca przyjęcie środków naprawczych, w tym połączenie w ramach jednego stanowiska funkcji dyrektora AW ERBN i sekretarza generalnego ERBN, pod warunkiem znalezienia wybitnego naukowca posiadającego solidne doświadczenie administracyjne. Inne zalecenia przewidują składanie przez dyrektora regularnych sprawozdań bezpośrednio komisarzowi odpowiedzialnemu za badania naukowe, a także poszerzenie składu komitetu sterującego AW ERBN o dwóch członków rady naukowej oraz wybitnego naukowca z zewnątrz.

W ramach obecnych ram finansowych i regulacyjnych Komisja zamierza realizować poniższe działania, które mają na celu ściślejsze powiązanie aspektów naukowych i administracyjnych oraz usprawnienie struktury:

- a. Utworzenie stanowiska dyrektora AW ERBN z myślą o wybitnym naukowcu posiadającym solidne doświadczenie administracyjne oraz w zakresie zarządzania. Rada naukowa będzie uczestniczyć w procesie jego wyboru zgodnie z ramami prawnymi i regulacyjnymi dotyczącymi ERBN oraz wytycznymi dotyczącymi powoływania dyrektorów agencji wykonawczych¹⁰.
Termin: II kw. 2010
- b. Po powołaniu na dyrektora osoby o odpowiednim profilu oraz za uprzednią zgodą rady naukowej, nie planuje się zachowania stanowiska sekretarza generalnego rady naukowej, biorąc pod uwagę okres jego obecnej kadencji.
Termin: II kw. 2011
- c. Rozważenie modyfikacji składu komitetu sterującego AW ERBN¹¹ oraz trybów jego działania, pod warunkiem zapewnienia Komisji możliwości wykonywania jej funkcji kontrolnych i nadzorczych w stosunku do AW ERBN dzięki zachowaniu większości głosów. **Termin: I kw. 2010**
- d. Opracowanie i wdrożenie spójnej i zintegrowanej strategii komunikacyjnej, obejmującej zunifikowaną stronę internetową przedstawiającą zainteresowanym stronom zewnętrznym jednolitą i jasną wizję strategii oraz funkcjonowania ERBN, odzwierciedlającej działalność zarówno AW ERBN, jak i rady naukowej. Wspomniana strategia komunikacyjna przyczyni się również do wzmocnienia przejrzystości działań ERBN oraz zmniejszy ryzyko występowania konfliktu interesów. **Termin: I kw. 2010**

¹⁰ SEC(2009) 27.

¹¹ COM(2008) 5132 wersja ostateczna (niepublikowana). W skład komitetu sterującego AW ERBN wchodzi obecnie 3 urzędników Komisji, 2 naukowców oraz sekretarz generalny ERBN w charakterze obserwatora.

Rada naukowa oraz dyrektor AW ERBN będą zapraszani, w stosownych przypadkach, do udziału w spotkaniach z komisarzem odpowiedzialnym za badania naukowe w celu przedyskutowania postępów w realizacji celów ERBN.

Ulepszenie procedur administracyjnych

Oczywiste jest, że jakość programów finansowanych przez ERBN, a co za tym idzie reputacja ERBN, zależy bezpośrednio od klasy i zdolności weryfikatorów przeprowadzających wzajemną ocenę – członków zespołów oceniających i arbitrów. W trakcie przeglądu stwierdzono, iż w celu zapewnienia stałej dostępności tego rodzaju wysokiej klasy weryfikatorów i członków zespołów oceniających, którzy przyczyniają się do realizacji programu, konieczne jest drastyczne uproszczenie procedur regulujących ich powoływanie, aby uczynić je możliwie najbardziej przyjaznymi dla użytkowników.

W porozumieniu z Komisją oraz w ramach obowiązujących ram prawnych, AW ERBN – zgodnie z podejściem stopniowym – zajmie się zatem:

- a. opracowywaniem i wdrażaniem uproszczonych i bardziej funkcjonalnych procedur administracyjnych, przeznaczonych specjalnie dla ERBN, obejmujących krytyczne procesy powoływania i wynagradzania weryfikatorów przeprowadzających wzajemną ocenę (członków zespołów oceniających i arbitrów), jak również zarządzanie dotacjami. **Termin: IV kw. 2009**
- b. testowaniem oraz, w razie powodzenia testów, pełnym wdrożeniem uproszczonych procedur uwierzytelniania ekspertów korzystających ze strony internetowej oraz innych specjalistycznych danych, zgodnych z najlepszą praktyką naukową. **Termin: IV kw. 2009**
- c. dalszą optymalizacją, z myślą o ich wdrożeniu, skutecznych procedur wyznaczania ekspertów, którzy mogliby być powoływani na cały okres realizacji 7PR, a nie tylko na poszczególne lata. **Termin: II kw. 2010**

Konsolidacja działań na wszystkich poziomach

Działalność ERBN wymaga wysokiego stopnia profesjonalizmu na wszystkich poziomach: w odniesieniu do wyboru członków rady naukowej i weryfikatorów przeprowadzających wzajemną ocenę, jak również związanych z tym czynności w zakresie zarządzania, na przykład przepisów dotyczących konfliktu interesów, mających zastosowanie zarówno do wyboru projektów, jak i pracy oddelegowanych ekspertów krajowych. Do realizacji tych działań należy podejść w sposób rygorystyczny, ale jednocześnie bardziej elastyczny.

Zespół ds. przeglądu zaaprobował ustalone kryteria oraz metody selekcji na potrzeby wyboru członków rady naukowej i zaproponował ustanowienie w tym celu stałego komitetu identyfikacyjnego. Zasugerował również potrzebę większej przejrzystości, na przykład w zakresie procesu wyboru członków rady naukowej oraz weryfikatorów przeprowadzających wzajemną ocenę, a także w przypadku najważniejszych dyskusji prowadzonych przez radę naukową.

Komisja oraz AW ERBN podejmą kroki mające na celu zapewnienie wysokich standardów w zakresie profesjonalizmu i przejrzystości przy jednoczesnym zagwarantowaniu niezależności i wysokiej jakości działań ERBN. Chodzi mianowicie o:

- a. Wyjaśnienie relacji między agencją wykonawczą a radą naukową oraz sposób wykonywania ich odpowiednich funkcji w ramach działalności ERBN, a także, w razie potrzeby, modyfikację decyzji ustanawiającej ERBN. **Termin: II kw. 2010**
- b. Ustanowienie – zgodnie z zaleceniami przedstawionymi przez komitet identyfikacyjny rady naukowej ERBN na rok 2009¹², mającymi na celu zapewnienie stopniowego odnawiania składu rady naukowej – stałego i niezależnego komitetu identyfikacyjnego, który będzie pracować w konsultacji z radą naukową oraz w oparciu o kryteria i metody ustalone i zatwierdzone już przez zespół. **Termin: I kw. 2010**
- c. Zachęcanie rady naukowej do rozważenia utworzenia podkomitetu, którego zadaniem będzie poszerzenie podstawy poszukiwań ekspertów na potrzeby przeprowadzania wzajemnej oceny. **Termin: I kw. 2010**
- d. Zbadanie możliwości zapewnienia – w uznaniu osobistego zaangażowania członków rady naukowej, a zwłaszcza przewodniczącego i wiceprzewodniczących – honorarium za udział w posiedzeniach plenarnych rady naukowej¹³, a także dalsze udzielanie wsparcia lokalnego dla przewodniczącego i wiceprzewodniczących rady naukowej za pomocą dotacji w ramach instrumentu finansowania 7PR „działanie koordynacyjne i wspierające”. **Termin: II kw. 2010**
- e. Współpracę z radą naukową na rzecz zapewnienia zainteresowanym stronom zewnętrznym większej przejrzystości działań ERBN, w tym publikację odpowiednich kodeksów postępowania i przepisów dotyczących konfliktu interesów oraz protokołów ze spotkań rady naukowej. **Termin: IV kw. 2009**
- f. Ustanowienie – we współpracy z radą naukową oraz z upoważnienia dyrektora AW ERBN – komitetu, który przedstawi wytyczne dotyczące konfliktów interesów, nadużyć i kwestii etycznych, zgodnie z przepisami prawa i dobrymi praktykami międzynarodowymi, w celu zapewnienia nienaganności działań ERBN z punktu widzenia jakości i równych szans, w szczególności podczas procesu przeprowadzania wzajemnej oceny. **Termin: II kw. 2010**

(ii) Działania średniookresowe

W trakcie realizacji programu „Pomysły” badacze oraz związane z nimi organizacje zasygnalizowali szereg problemów, wskazując, że kwestie dotyczące efektywności administracyjnej mają zasadnicze znaczenie w przypadku wdrażania projektów badań pionierskich.

Zespół ds. przeglądu uznał ponadto, że skuteczności operacyjnej nie można oddzielić od zarządzania naukowego w tak wyraźny sposób jak sugeruje to obecny model ERBN. Kwestie dotyczące efektywności administracyjnej muszą ulec poprawie, zespół ds. przeglądu uważa jednak, że problemy ERBN są pod wieloma względami związane ze środowiskiem regulacyjnym oraz wynikającą z niego „kulturą kontroli” w systemie wspólnotowym. Zespół

¹² Sprawozdanie końcowe komitetu identyfikacyjnego rady naukowej ERBN z dnia 19 stycznia 2009 r.: http://erc.europa.eu/pdf/ERC_Id_Final_Report_2009-01-19.pdf

¹³ Zgodnie z modelem przewidzianym dla Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (rozporządzenie (WE) nr 294/2008, Dz.U. L 97 z 9.4.2008, s.1).

proponuje przejście z systemu dotacji opartego na umowach na rozwiązanie „ryczałtowe” oraz uważa, że należy ponownie przemyśleć filozofię rozporządzenia finansowego i związane z nim procedury kontrolne, aby przywrócić podejście oparte na zaufaniu w połączeniu z surowymi sankcjami w przypadku stwierdzenia winy.

Rozwiązanie szeregu kwestii nie jest możliwe w obecnych ramach i wymaga podjęcia działań lub wprowadzenia zmian w dłuższym okresie. Najbliższy trzyletni przegląd rozporządzenia finansowego stanowi dobrą okazję do zbadania tych kwestii z uwagi na szeroki zakres tego rozporządzenia, obejmujący nie tylko operacje finansowe jako takie, ale także ramy, w jakich działają agencje wykonawcze. Jeśli chodzi o polityki badawcze, kluczowym elementem będzie ustalenie dokładnego charakteru i zakresu poszczególnych zmian, jakie mają zostać dokonane z korzyścią dla dziedziny badań, rozwoju technologicznego i innowacji, a w szczególności dla badań pionierskich, tak aby możliwe było wspieranie wysokich poziomów kreatywności bez ponoszenia niepotrzebnego ryzyka finansowego. Konieczne jest znalezienie właściwej równowagi między ryzykiem, które jest nieuniknione w przypadku prowadzenia nowatorskich badań, a ochroną interesów finansowych Wspólnoty za pomocą rozporządzenia finansowego.

Komisja skorzysta z okazji najbliższego przeglądu rozporządzenia finansowego, aby dokonać oceny sytuacji, wyciągnąć wnioski z doświadczeń oraz zaproponować rozwiązania poszczególnych problemów administracyjnych i finansowych dotyczących badań, rozwoju technologicznego i innowacji w ogóle, a badań pionierskich w szczególności. Mając na uwadze ogólne dążenie do uproszczenia i lepszego zarządzania, celem będzie opracowanie takiego podejścia do zarządzania finansowego w dziedzinie badań, które kładłoby nacisk na rolę dotacji na badania pionierskie, jako inwestycji w wysokiej klasy badaczy, co – jak się wydaje – stanowi dobrą praktykę we wszystkich udanych systemach badawczych na świecie.

Kwestie te należy widzieć w szerszym kontekście dyskusji na temat możliwie najlepszego sposobu wykorzystania ram finansowych i administracyjnych Wspólnoty na potrzeby polityk mających na celu promowanie nowych źródeł zrównoważonego wzrostu.

WNIOSKI I DALSZE KROKI

Po zakończonej sukcesem fazie początkowej ERBN wkracza obecnie z ufnością w drugi etap swojego rozwoju. Pierwsze dostępne dane wskazują, że ERBN ma przesłanki, aby stać się ważnym i trwałym elementem europejskiej przestrzeni badawczej, lecz będzie potrzebować również wsparcia innych instytucji i zainteresowanych stron, aby w pełni wykorzystać swój potencjał.

W rzeczywistości, dzięki nowym sposobom prowadzenia badań naukowych w kontekście wspólnotowym, ERBN stymuluje, pod wieloma względami, szerszy proces uczenia się i adaptacji oraz jest prawdziwym „motorem zmian” w ramach europejskiej przestrzeni badawczej.

Wspomniany proces uczenia się obejmuje zainteresowane strony z całej społeczności badawczej niezależnie od tego, czy dotyczy zarządzania interfejsem między radą naukową i AW ERBN, procedur przeprowadzania wzajemnej oceny badań pionierskich lub nowych rodzajów interakcji między krajowymi i wspólnotowymi środkami finansowymi. Jeżeli strategia i działania określone przez Komisję mają zostać zrealizowane zgodnie z celami, stałe i pełne wsparcie oraz zaangażowanie ze strony wspomnianych zainteresowanych stron będzie więc miało zasadnicze znaczenie również podczas tej kolejnej fazy.

W niniejszym komunikacie określono szereg działań, które stanowią odpowiedź na ambicje Unii Europejskiej związane z ERBN, uwzględniono w należyty sposób zalecenia zespołu ds. przeglądu oraz wzięto pod uwagę własną ocenę Komisji wynikającą z doświadczeń.

Począwszy od chwili obecnej, Komisja i AW ERBN podejmą, odpowiednio do swoich kompetencji, inicjatywy mające na celu poprawę zarządzania i elastyczności administracyjnej ERBN w ramach obowiązujących ram regulacyjnych. Komisja będzie również aktywnie współpracować z innymi zainteresowanymi stronami, w tym radą naukową, w celu zapewnienia ich stałego wsparcia, jeśli chodzi o kierunek działania, oraz, równolegle, poprawy i „profesjonalizacji” działań wchodzących w zakres ich własnych kompetencji.

Komisja zaangażuje się – w odpowiednim czasie oraz w ramach przeglądu rozporządzenia finansowego – w szerszą i zasadniczą debatę z udziałem Parlamentu Europejskiego i Rady na temat ram regulacyjnych dotyczących badań i rozwoju technologicznego. Celem Komisji będzie znalezienie właściwej równowagi między ryzykiem wpisanym w prace badawcze a efektywnym wykorzystaniem środków unijnych, a także zapewnienie odpowiednich struktur i mechanizmów dla zewnętrznego zarządzania badaniami. Ogólnym celem jest jak najlepsze wykorzystanie ram finansowych i administracyjnych Wspólnoty na potrzeby polityk, które mają na celu promowanie nowych źródeł zrównoważonego wzrostu.